

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 25CoP/25/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2720200416
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martina Valentová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:2720200416.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Martina Valentová a sudkýň: JUDr. Ľubica Spálová a Mgr. Lucia Mizerová, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: N. N., nar. XX.X.XXXX, toho času adresa E., T. XXX, v konaní zastúpené procesným opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Senica, dieťa rodičov matky: G. Y., nar. X.X.XXXX, adresa E., J. XXX/X, a otca: N. N., nar. X.X.XXXX, adresa J. E., v konaní o návrhu navrhovateľky: S. H., nar. X.X.XXXX, adresa E., T. XXX, zastúpená advokátom: JUDr. Ján Pekar, so sídlom Skalica, Potočná 191/39, o nariadenie neodkladného opatrenia, na odvolanie matky maloletého proti uzneseniu Okresného súdu Skalica, č. k. 9P/22/2020-13 zo dňa 6.4.2020, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie vo výrokoch I., II., III. **p o t v r d z u j e** a čiastočne **m e n í** tak, že ho dopĺňa o nasledujúci výrok v znení:

IV. Súd ukladá navrhovateľke povinnosť podať na príslušnom súde návrh na začatie konania o zverenie maloletého N. N., nar. XX.X.XXXX do jej náhradnej osobnej starostlivosti, prípadne do spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti manželov a to do 30 dní od doručenia tohto rozhodnutia.

II. Žiaden z účastníkov **n e m á** nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie nariadil nasledovné neodkladné opatrenie: „I. Súd dočasne zveruje maloletého N. N., nar. XX.X.XXXX do náhradnej osobnej starostlivosti jeho sestry S. H., nar. X.X.XXXX, trvale bytom E., T. XXX, ktorá je povinná vykonávať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa, sústavne a dôsledne starať sa o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletého dieťaťa a je oprávnená zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok v bežných veciach., II. Matka je povinná prispievať na výživu maloletého N. sumou vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepnoleté dieťa stanovenú podľa osobitného zákona, vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred na účet príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny., III. Otec je povinný prispievať na výživu maloletého N. sumou vo výške 80,- € mesačne, vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred na účet príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny.“

2. Súd rozhodnutie odôvodnil právne aplikáciou čl. 4, § 2 ods. 1, § 366 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len CMP), § 324 ods. 1, § 325 ods. 1, 2 písm. d), § 326 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) a § 45 ods. 8, § 62 ods. 1 až 5 Zákona o rodine (ďalej aj len ZoR).

3. Vecne súd prvej inštancie dôvodil tým, že po oboznámení sa s obsahom spisu dospel k záveru, že je splnený predpoklad potreby bezodkladnej úpravy pomerov účastníkov konania, nakoľko matka maloletého o neho riadne nezabezpečuje osobnú starostlivosť, v nadmernej miere požíva alkoholické nápoje a nevytvára vhodné prostredie na výchovu, na základe ktorých skutočností má súd za to, že

priaznivý vývoj maloletého je ohrozený. Súd prvej inštancie mal zároveň preukázané, že maloletý sa v domácnosti matky necíti spokojný. Maloletý sa v súčasnosti zdržiava v domácnosti svojej sestry (navrhovateľky), pričom je v jeho záujme, aby bol neodkladným opatrením zverený do jej osobnej starostlivosti. Z predchádzajúcich konaní súdu prvej inštancie vo veci starostlivosti o maloletého mal súd preukázané, že otec nemá vytvorené vhodné podmienky ani záujem o zabezpečovanie osobnej starostlivosti o maloletého. Vzhľadom na uvedené skutočnosti súd zveril maloleté dieťa do osobnej starostlivosti navrhovateľky, nakoľko je v jeho záujme, aby vyrastal v bezpečnom a pokojnom prostredí. Súd prihliadol na čestné prehlásenie manžela navrhovateľky, v ktorom uviedol, že súhlasí so zverením maloletého do osobnej starostlivosti jeho manželky a takisto s tým, aby býval v ich spoločnej domácnosti.

4. Súd prvej inštancie zároveň rozhodol, že navrhovateľka je povinná vykonávať osobnú starostlivosť o maloletého, sústavne a dôsledne sa starať o jeho výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj a je taktiež oprávnená zastupovať maloletého a spravovať jeho majetok v bežných veciach.

5. Súd prvej inštancie súčasne upozornil na skutočnosť, že ide len o dočasné zverenie cestou neodkladného opatrenia. Dodáva, že nerozhodol v zmysle návrhu podľa § 365 CMP (súd prvej inštancie zrejme chybou v písaní v odôvodnení uznesenia nesprávne uviedol § 325 CMP) z dôvodu, že maloleté dieťa sa neocitlo bez akejkoľvek starostlivosti a takisto má súd za to, že jeho život, zdravie alebo priaznivý vývoj nie sú vážne ohrozené alebo narušené.

6. Súd prvej inštancie tiež uviedol, že dočasným zverením maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky súčasne vzniká rodičom maloletého dieťaťa povinnosť poskytovať výživné na čas trvania neodkladného opatrenia, ktoré sú povinní poukazovať na účet príslušného úradu práce sociálnych vecí a rodiny. Čo sa týka rozsahu vyživovacej povinnosti, súd určil matke povinnosť platiť výživné na maloleté dieťa vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa podľa osobitného zákona (t.j. zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime), čo v súčasnosti predstavuje sumu 28,79 Eur mesačne. Takto určené výživné predstavuje zákonné minimum (§ 62 ods. 3 zákona o rodine), ktorým je povinný každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery plniť svoju vyživovaciu povinnosť. Bez vykonania riadneho dokazovania súd nemá k dispozícii podklady o výške príjmu matky, avšak minimálne výživné je povinná platiť vždy. Takto určená výška výživného zodpovedá nevyhnutnej miere, v ktorej sú rodičia povinní podieľať sa na výžive maloletého dieťaťa. Otcovi súd určil povinnosť platiť výživné na čas trvania neodkladného opatrenia, ktoré je takisto povinný poukazovať na účet príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, vo výške 80,- Eur mesačne, ako bolo rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Skalica č. k. 7P/56/2018-62 zo dňa 15.1.2019. V zmysle § 39 ods. 4 zákona o rodine vyživovacia povinnosť rodičov voči maloletému dieťaťu rozhodnutím súdu o obmedzení alebo pozbavení výkonu rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu nezaniká.

7. Proti tomuto uzneseniu podala odvolanie matka maloletého dôvodiac, že v napadnutom uznesení sú napísané nepravdy voči jej osobe a je písané účelovo, nakoľko S. H. chce do opatery jej syna, maloletého N. N., z dôvodu, aby sa staral, varoval a vodil do škôlky jej maloletého syna.

8. Navrhovateľka, otec maloletého, ani procesný opatrovník odvolanie nepodali.

9. Navrhovateľka v písomnom vyjadrení k odvolaniu uviedla, že s odvolaním matky nesúhlasí a považuje ho v celom rozsahu za nedôvodné. Matka maloletého v odvolaní neuvádza, ktoré konkrétne tvrdenia majú byť nepravdivé, nepredložila žiadne dôkazy ani netvrdila žiadne skutočnosti, z ktorých by vyplýval iný než súdom zistený skutočný stav veci a neuviedla žiadne také skutočnosti, z ktorých by vyplývali iné než navrhovateľkou tvrdené skutočnosti. Má za to, že nie je pravdivé tvrdenie matky, že chce do opatery maloletého N. len z dôvodu, aby sa staral o jej maloletého syna Y.. Zo samotného vyjadrenia matky je nepochybné, že táto nemá absolútne žiadnu vedomosť o tom, akým spôsobom je zabezpečovaná starostlivosť o maloletého Y.. Maloletý Y. nechodí do škôlky. Spolu s manželom majú rozložené pracovné zmeny tak, aby sa mohli striedať v starostlivosti o Y.. Keď sa stane, že potrebujú pomôcť, pomáha im teta jej manžela. Poukazuje tiež na to, že do jej domácnosti odišiel spolu s maloletým N. aj jeho starší brat P. N. (rovnako z dôvodu vypätej situácie v domácnosti matky), a neexistuje žiadny dôvod, aby sa o jej maloletého syna staral maloletý N. alebo P. N.. Maloletý N. má 16 rokov, je schopný si v danej veci utvoriť svoj vlastný názor, pričom súd je povinný tento jeho názor rešpektovať a venovať mu náležitú pozornosť. Maloletý N. svoj názor vyjadril formou čestného vyhlásenia, aj svojím konaním, kedy situácia v domácnosti matky bola pre neho natoľko vypätá, že tento radšej spolu so svojím starším bratom opustil

jej domácnosť a presťahoval sa k nej. Sama informovala maloletého N. o tom, že vyhľadala právnu pomoc a že má záujem podniknúť právne úkony smerujúce k tomu, aby mohol bývať v jej domácnosti a aby ho mohla zastupovať. Až po týchto ňou poskytnutých informáciách, čím maloletý získal vedomosť o tom, že vo veci aktívne koná a že je predpoklad, že ho bude môcť na základe súdneho rozhodnutia zastupovať, sa maloletý N. za podpory jeho brata P. N. rozhodol odsťahovať z domácnosti matky.

10. Ďalšie podania v odvolacom konaní strany do spisu nedoručili.

11. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - účastníkom, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d) CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľka podľa obsahu použila zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. f) CSP v spojení s § 62 ods. 1 CMP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez väzanosťi rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), s prihliadnutím na prípadné vady konania iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré ale nezistil (§ 67 CMP), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 CMP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie matky maloletého nie je dôvodné.

12. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu bolo rozhodnutie súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného ponechaním maloletého dočasne v starostlivosti starej matky, úpravou styku matky s maloletým a určením výživného.

13. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu, s poukazom na skutočnosti osvedčené obsahom spisu, odôvodnenie preskúmaného uznesenia i argumenty odvolateľky proti napadnutému uzneseniu predostreté v odvolacom konaní, bolo posúdiť, či sú splnené zákonné podmienky a dané skutkové okolnosti odôvodňujúce neodkladným opatrením v zmysle návrhu navrhovateľky (sestry maloletého) dočasne zveriť maloletého N. do jej náhradnej osobnej starostlivosti.

14. V zmysle § 324 CSP pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie (ods. 1). Na konanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia je príslušný okresný súd (ods. 2). Neodkladné opatrenie súd nariadi iba za predpokladu, ak sledovaný účel nemožno dosiahnuť zabezpečovacím opatrením (ods. 3).

15. V zmysle § 325 ods. 1 CSP neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená. V ods. 2 pod písm. a) až h) zákon demonštratívne vymenúva možné obsahy neodkladných opatrení. Podľa ods. 3 tohto ustanovenia za podmienok ustanovených osobitným predpisom môže súd nariadiť kontrolu dodržiavania neodkladným opatrením nariadenej povinnosti technickými prostriedkami.

16. Podľa § 366 CMP neodkladným opatrením môže súd nariadiť platiť výživné v nevyhnutnej miere.

17. Podľa § 328 ods. 1 CSP ak súd nepostupoval podľa § 327 (teda neodmietol návrh na nariadenie neodkladného opatrenia neobsahujúci predpísané náležitosti, príp. ako nezrozumiteľný alebo neurčitý), nariadi neodkladné opatrenie, ak sú splnené podmienky podľa § 325 ods. 1, inak návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietne. Podľa ods. 2 o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozhodne súd najneskôr do 30 dní od doručenia návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorý spĺňa náležitosti podľa § 326. O návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podľa § 325 ods. 2 písm. e) rozhodne súd do 24 hodín od doručenia návrhu. Podľa ods. 3 uznesenie, ktorým bolo rozhodnuté o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia je súd povinný písomne vyhotoviť a odoslať.

18. V zmysle § 329 ods. 1 CSP súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania. Ak rozhoduje odvolací súd o odvolaní proti uzneseniu o zamietnutí neodkladného opatrenia, umožní sa protistrane vyjadriť k odvolaniu a k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Podľa ods. 2 pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie.

19. V zmysle § 330 ods. 1 CSP súd môže určiť, že neodkladné opatrenie bude trvať len po určený čas. Podľa ods. 2 ak to povaha veci pripúšťa, súd môže nariadiť neodkladné opatrenie, ktorého obsah by bol totožný s výrokom vo veci samej.

20. V zmysle § 331 ods. 1 CSP návrh na nariadenie neodkladného opatrenia doručí súd ostatným účastníkom až spolu s uznesením, ktorým bolo neodkladné opatrenie nariadené. Ak bol návrh na jeho nariadenie odmietnutý alebo zamietnutý, uznesenie o jeho odmietnutí alebo zamietnutí, ani prípadné odvolanie navrhovateľa súd ostatným stranám nedoručuje; uznesenie odvolacieho súdu im doručí, len ak ním bolo neodkladné opatrenie nariadené. Podľa ods. 2 uznesenie o neodkladnom opatrení súd odošle najneskôr do troch dní od jeho vyhotovenia.

21. Podľa § 332 ods. 1 CSP neodkladné opatrenie je vykonateľné doručením, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

22. Podľa § 333 CSP neodkladné opatrenie zanikne, ak uplynul čas, na ktorý bolo nariadené a podľa § 334 CSP súd na návrh neodkladné opatrenie zruší, ak odpadnú dôvody, pre ktoré bolo nariadené.

23. V čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa je zakotvená zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa.

24. V čl. 24 Charty základných práv Európskej únie ods. 2 je zakotvené, že pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa. Podľa ods. 3 každé dieťa má právo na pravidelné udržiavanie osobných vzťahov a priamych stykov s obidvoma svojimi rodičmi, ak to nie je v rozpore s jeho záujmom.

25. V zmysle čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť.

26. Podľa čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí...

27. Podľa § 44 ods. 1 Zákona o rodine náhradnou starostlivosťou je viacero osobitne usporiadaných, na seba nadväzujúcich a vzájomne sa podmieňujúcich dočasných opatrení, ktoré nahrádzajú osobnú starostlivosť rodičov o maloleté dieťa v prípadoch, ak ju rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť, ods. 2 náhradná starostlivosť, na ktorej základe vznikajú vzťahy medzi maloletým dieťaťom a inou osobou, môže vzniknúť len rozhodnutím súdu a jej obsah tvoria práva a povinnosti vymedzené zákonom alebo súdnym rozhodnutím, ods. 3 náhradnou starostlivosťou je a) zverenie maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby než rodiča (ďalej len „náhradná osobná starostlivosť“), b) pestúnska starostlivosť a c) ústavná starostlivosť, ods. 4 súd pri rozhodovaní o tom, ktorý zo spôsobov náhradnej starostlivosti zvolí, vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa.

28. Podľa § 45 ods. 1 Zákona o rodine ak to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa, súd môže zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti. Osobou, ktorej možno maloleté dieťa takto zveriť, sa môže stať len fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne, a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti, zaručuje, že bude náhradnú osobnú starostlivosť vykonávať v záujme maloletého dieťaťa. Osobe, ktorá nezabezpečuje osobnú starostlivosť o svoje maloleté dieťa z dôvodu, že jej bolo zo starostlivosti odňaté rozhodnutím súdu, nemožno v čase trvania odňatia dieťaťa zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti na čas trvania odňatia dieťaťa.

29. Civilný mimosporový poriadok obsahuje vo svojej Tretej časti iba Niektoré ustanovenia o neodkladných opatreniach, preto sa použijú aj na neodkladné opatrenia v nesporovom konaní všeobecné ustanovenia Civilného sporového poriadku o neodkladných opatreniach, ktorý vo svojom ustanovení § 325 ods. 2 obsahuje iba demonštratívny výpočet možných typov neodkladných opatrení. Vzhľadom na uvedené je teda možné nariadiť neodkladné opatrenie aj iného obsahu, ako vypočítava Civilný sporový poriadok, a teda aj iné neodkladné opatrenia ako výslovne upravuje Civilný mimosporový poriadok.

30. Neodkladné opatrenie možno nariadiť z dvoch dôvodov, a to ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery, alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená. V zmysle ustanovenia § 326 ods. 1 Civilného sporového poriadku, potom ďalšími predpokladmi nariadenia neodkladného opatrenia sú osvedčenie dôvodnosti a trvania uplatneného nároku a preukázanie odôvodnenosti potreby neodkladnej úpravy pomerov alebo obavy z ohrozenia exekúcie. Súd o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozhoduje spravidla bez výsluchu a vyjadrenia strán, resp. účastníkov a bez nariadenia pojednávania, a to vzhľadom na charakter tohto procesného inštitútu.

31. Pritom platí, že v zmysle vyššie citovaných ustanovení Charty základných práv aj Dohovoru o právach dieťaťa, najlepší záujem dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri akomkoľvek rozhodovaní súdu vo veciach týkajúcich sa maloletých detí, teda i pri rozhodovaní o nariadení neodkladného opatrenia, i keď to CSP už výslovne v § 324 a nasl. neuvádza.

32. Nariadením neodkladného opatrenia účastník nenadobúda práva, o ktorých bude rozhodnuté až rozhodnutím vo veci samej. Z charakteru neodkladného opatrenia vyplýva, že pred jeho nariadením súd nemusí a zvyčajne pre krátkosť času ani nemôže zistiť všetky skutočnosti, ktoré sú potrebné pre vydanie konečného rozhodnutia a pri ich zisťovaní nemusí vždy byť dodržaný formálny postup stanovený pre dokazovanie. Je však nutné, aby boli osvedčené aspoň základné skutočnosti potrebné pre záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana, ako i osvedčenie, že je nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy. Nariadenie neodkladného opatrenia v každom prípade podľa cit. § 325 ods. 1 CSP vyžaduje splnenie podmienky, že je daná potreba bezodkladne upraviť pomery (alebo danosť obavy, že exekúcia bude ohrozená). Takáto potreba je daná naliehavosťou situácie, v ktorej vyčkávanie až na prípadné konečné rozhodnutie (vydané po riadne vykonanom dokazovaní) nemusí byť únosným, pretože by zdržanie spôsobené potrebou zachovania všetkých (vč. procesných) postupov v konaní o veci mohlo viesť k ujme, ktorú by neskôr šlo len ťažko (ak vôbec) odvrátiť. Vo veciach starostlivosti súdu o maloleté deti je potom z uvedeného pohľadu prioritným záujmom vytvorenie, resp. za určitých okolností i obnovenie podmienok pre riadny a bezproblémový vývin dieťaťa. Tomuto cieľu je na jednej strane podriadená len obmedzená viazanosť súdu v konaniach návrhmi ich účastníkov (čo sa prejavuje v tom, že súd nemusí a často dosť dobre ani nemôže akceptovať práve riešenie problému predostreté tým či oným účastníkom konania, ale je povinný sa v tomto smere riadiť výlučne záujmom dieťaťa), na druhej strane i postup pri dokazovaní v takýchto konaniach. Tu totiž súd na rozdiel od tzv. sporového konania (ktoré je ovládané zásadou zodpovednosti účastníkov za jeho výsledok a kde je tak v značnej miere na procesnej aktivite účastníkov, čo sa v konaní preukáže a s akým výsledkom následne konanie skončí) je povinný i bez návrhu vykonávať všetky dôkazy potrebné na riadne objasnenie skutkového stavu bez ohľadu na to, či ich účastníci navrhli alebo či v tomto smere ostali nečinnými. I v rámci konaní začateľných aj bez návrhu (do ktorej skupiny patrí vo všeobecnosti skupina konaní vo veciach starostlivosti súdov o maloleté deti a špecificky aj konkrétne konanie) však okrem toho treba vidieť nezanedbateľné rozdiely medzi konaním vo veci a konaním o neodkladných opatreniach. Hoci v konaní o neodkladnom opatrení postačuje na vydanie rozhodnutia (na rozdiel od konania vo veci samej) i len osvedčenie skutočností preň významných (kým v konaní o veci je naopak potrebným preukázanie spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti), táto výhoda však má aj svoju druhú stranu, ktorou je relatívne zvýšená miera zodpovednosti navrhovateľa neodkladného opatrenia najmä za osvedčenie nevyhnutnosti navrhovanej dočasnej úpravy pomerov. Je to tak i preto, že už krátkosť zákonom ustanovenej lehoty na nariadenie neodkladného opatrenia na základe návrhu účastníka (tu 30 dní od doručenia návrhu podľa § 328 ods. 2 CSP), prakticky vylučuje akékoľvek podstatnejšie vloženie sa súdu do problému než to, že sa overí spoľahlivosť navrhovateľom predložených podkladov a ich dostatočnosť pre navrhované riešenie. Tým sa práve konanie o neodkladnom opatrení vydávanom na návrh v konaniach zahájiteľných i bez návrhu líši nielen od konania vo veci (kde vykonávanie dokazovania súdom bez ohľadu na aktivitu účastníkov spravidla poskytuje dostatočný priestor pre zistenie všetkých rozhodujúcich skutočností), ale aj od konania o prípadnom neodkladnom opatrení vydanom bez návrhu samotným súdom, v ktorom sa lehoty zhora neuplatnia.

33. Odvolací súd, vychádzajúc aj z uvedených teoretických východísk, sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie, uvedenými v odôvodnení napadnutého uznesenia v časti nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým bol maloletý dočasne zverený do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky, ktorá je jeho sestrou a zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru o potrebe dočasnej úpravy nariadením neodkladného opatrenia, ktoré je v záujme maloletého dieťaťa.

34. Vo všeobecnosti možno skonštatovať, že ideálnym stavom je, keď dieťa môže vyrastať v starostlivosti oboch rodičov - otca i matky. Zároveň je však potrebné podotknúť, že základným právom dieťaťa je právo na pokojné a harmonické rodinné prostredie a je povinnosťou rodičov mu takéto prostredie zabezpečiť. V prípade, že medzi rodičmi dieťaťa, resp. medzi rodičom a jeho partnerom dochádza k dlhodobjším nezhodám, ich spolužitie nevytvára vhodné prostredie pre zdravý vývin dieťaťa, je dôvodné, ak sa dieťa zverí aj do náhradnej osobnej starostlivosti inej osoby.

35. Vyhodnotiac všetky osvedčené relevantné skutočnosti a okolnosti daného prípadu, predovšetkým vychádzajúc z predloženého písomného vyhlásenia maloletého N. zo dňa 27.3.2020, v ktorom vyjadril želanie bývať s navrhovateľkou, ktorá je jeho staršou sestrou a ďalej už nezotrváť v starostlivosti matky, s ktorou doteraz žil spolu so starším bratom P. (už plnoletým), u ktorej sa cítil byť zanedbávaný, až zneužívaný, bez poskytovania riadnej starostlivosti, ktorý maloletý vzhľadom na svoj vek (16 rokov) už vie sám posúdiť dôsledky takého vyhlásenia a vie sa hodnoverne vyjadriť čo mu najviac vyhovuje a nakoľko ide o jedinečnú osobnosť, ktorá má právo spolurozhodovať o veciach, ktoré sa ho týkajú, bolo namieste takému vyhláseniu pripísať patričnú váhu aj pri rozhodovaní v danej veci. Významnými pre rozhodnutie boli aj ostatné predložené čestné vyhlásenia, predovšetkým vyhlásenie P. N. zo dňa XX.X.XXXX - staršieho brata maloletého, ktorý s N. žil u matky a potvrdil okolnosti starostlivosti a správania sa matky k maloletému tak ako ich opísal N. vo svojom vyhlásení. Odvolací súd v tejto súvislosti nemohol prehliadnuť, že starší brat P. po nadobudnutí plnoletosti dňa 7.9.2019 zostal i naďalej v domácnosti matky len preto, aby maloletý N. nezostal u matky sám, pretože mal o neho obavy, keďže matka sa s priateľom, ktorý s nimi tiež žije opakovane opíjali, následne boli agresívni, bili sa a matka volala políciu. Situácia sa vyhrotila natoľko, že spolu dňa 14.3.2020 sa pobalili a odišli k navrhovateľke.

36. Matka maloletého N. v podanom odvolaní len všeobecne poprela skutočnosti, na ktorých založil napadnuté rozhodnutie súd prvej inštancie, ničím ich nepodložila, rovnako ako svoje tvrdenia o podľa nej skutočnom dôvode podania návrhu navrhovateľkou (snaha navrhovateľky cez maloletého N. zabezpečiť si starostlivosť o vlastného syna). Navrhovateľka je pritom jej dcérou a okolnosti daného prípadu nasvedčujú skôr vzájomnej súrodeneckej súdržnosti a pomoci, pretože navrhovateľka prijala k sebe nielen maloletého N., ale aj plnoletého P. a obom bratom pripravuje podmienky na trvalé bývanie u nej, s čím súhlasí aj jej manžel.

37. Pokiaľ ide o určenie dočasnej vyživovacej povinnosti obom rodičom na maloletého N., ktoré rozhodnutie matka osobitnými odvolacími dôvodmi nenapadla (otec odvolanie nepodal vôbec), čím potom niet dôvodu sa s ním nestotožniť, navyše pokiaľ pre iné rozhodnutie súdu neboli poskytnuté nielen skutkové tvrdenia, ale ani podklady, takéto rozhodnutie zodpovedá § 45 ods. 8 Zákona o rodine. Z predmetného zákonného ustanovenia vyplýva zákonné spojenie konania o výživnom s konaním o zverenie dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, čo platí aj pre konania dočasného charakteru, akým je dané konanie o nariadenie neodkladného opatrenia.

38. Odvolací súd tak zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že v danom prípade boli naplnené podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým bude maloletý N. dočasne zverený do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľke, ktorá je jeho sestrou, a u ktorej sa už aj nachádza spolu s bratom P.. Napriek tomu, že vzhľadom na charakter rozhodovania o neodkladnom opatrení nebolo možné vo veci vykonať riadne dokazovanie, v ktorom by boli zistené všetky rozhodujúce skutočnosti, z faktov uvedených navrhovateľkou, ako aj z predložených čestných vyhlásení samotného maloletého, jeho brata P. a manžela navrhovateľky, bolo potrebné dospieť k záveru o dôvodnosti nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým bude zabezpečená riadna starostlivosť o maloletého.

39. S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu potom odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie, ako vo výroku vecne správne, potvrdil (§ 387 CSP).

40. Neodkladné opatrenie je iba dočasné rozhodnutie. V danom prípade súd nariadil neodkladné opatrenie pred začatím konania vo veci samej bez uloženia povinnosti navrhovateľke podať návrh vo veci samej, pričom predmetným neodkladným opatrením nie je možné dosiahnuť trvalú úpravu pomerov (§ 366 ods. 1 CSP). Daný nedostatok odstránil odvolací súd čiastočnou zmenou napadnutého uznesenia jeho doplnením práve o uvedenú povinnosť, pri využití § 388 CSP. Ak návrh vo veci samej navrhovateľka podá alebo súd začne konať ex offo, účinky nariadeného neodkladného opatrenia budú trvať do rozhodnutia vo veci samej. V takomto konaní bude vykonané riadne dokazovanie, v ktorom budú

zisťované všetky relevantné skutočnosti. Ak návrh vo veci samej nebude podaný a súd nezačne konať vo veci samej, činky nariadeného neodkladného opatrenia zaniknú jeho zrušením (§ 366 ods. 3 CSP).

41. Účastníci si v tomto konaní nárok na náhradu trov konania neuplatnili (§ 57 CMP). Odvolací súd s použitím § 52 CMP, s použitím § 2 ods. 1 CMP v spojení s § 396 ods. 1, 2 CSP rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

42. Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).